

امارت اسلامی افغانستان

اداره عالی تفتیش

گزارش تفتیش برای شهروندان

گزارش تفتیش تکنالوژی معلوماتی سیستم مالی حج، وزارت ارشاد، حج و اوقاف

شما میدانید!

در افغانستان اداره تحت نام اداره عالی تفتیش وجود دارد که این اداره توسط رئیس عمومی (مفتش کُل) رهبری می شود و بر طبق قانون این اداره صلاحیت تفتیش تمام ادارات امارتی را دارا میباشد.

تفتیش تکنالوژی معلوماتی چیست و گزارش تفتیش تکنالوژی معلوماتی کدام موضوعات را بیان میکند؟

تفتیش تکنالوژی معلوماتی نوعی از تفتیش است که موارد ذیل را بصورت گسترده تحت پوشش قرار میدهد:

آیا نهاد های امارتی، ادارات، سازمانهای تحت تفتیش با در نظر داشت اصول محرمانیت، یکپارچگی و قابل دسترس بودن، سیستم تکنالوژی معلوماتی معاصر را تطبیق و عملی میکنند؟

آیا سیستم های تکنالوژی معلوماتی مطابق به اهداف اداره کارا و و مؤثر میباشد ؟

آیا فعالیت ها و اجراآت سیستم ها در ادارات طبق معیارات مناسب می باشد. در صورت عدم مطابقت، چه عوامل باعث انحرافات میگردد و کدام مشکلات در زمینه وجود دارد؟

آیا اطلاعات سکتور عامه که توسط سازمان های امارتی جمع آوری میگردد؛ مصون است؟

آیا کنترل های سیستم های معلوماتی ، زیرساخت های حکومتداری الکترونیکی در مراجع تحت بازرسی متمر و مؤثر طراحی گردیده است ؟

آیا سیستم های تکنالوژی معلوماتی مراجع تحت بازرسی با در نظر داشت احکام و فرامین طراحی گردیده است؟

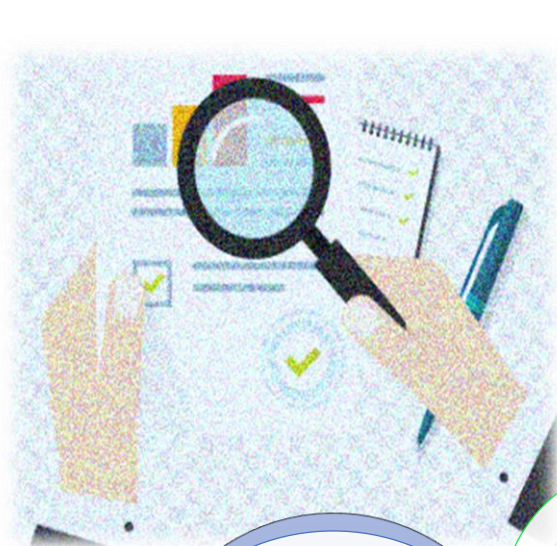
آیا سیستم تکنالوژی معلوماتی به نیازمندی سازمان ها پاسخگو است ؟

اداره عالی تفتیش کدام نهاد ها را تفتیش مینماید؟

اداره عالی تفتیش، تمام واحد های بودجوی و غیر بودجوی سکتور عامه امارتی را تفتیش مینماید.

- نهادهای مربوط به امارت اسلامی، بخش اداری قوه قضائیه و اداره لوی نظارت.
- وزارت خانه ها، ریاست ها، ادارات مستقل، کمیسیون ها، ادارات مرکزی و ولایتی، بشمول نهاد های عایداتی و نمایندگی های امارتی خارج از کشور.
- شاروالیهها، شرکت ها و تصدی های امارتی و حلال احمر (سره میاشت).
- نهاد های که بودجه عامه و دارایی عامه را در اختیار داشته و از آن استفاده میکنند.

در تفتیش تکنالوژی معلوماتی، مفتشین موارد ذیل را ارزیابی و تفتیش مینماید:

■ ارزیابی دسترسی به محیط تکنالوژی، زیر ساخت ها، پالیسی، میکانیسیم، پروسیجر های تکنالوژی معلوماتی، روند کاری سیستم های معلوماتی، تحلیل اطلاعات، تحقق اهداف سازمان با راه اندازی سیستم ها معلوماتی.

آیا دسترسی منطقی (کارکنان مطابق به لایحه وظایف خویش به سیستم های معلوماتی دسترسی دارند) کاربران کارا میباشد.

آیا زیر ساخت های تکنالوژی معلوماتی مصون است ؟

تفتیش بالای یکی و یا هر پنج اصول قابلیت دسترس، محرمانیت، یکپارچگی اطلاعات، حراست از حریم خصوصی و شناسایی تمرکز دارد.

سیستم کنترل داخلی، سیستم های کاری و مؤثریت آنها در نیل به رسیدن به قابلیت دسترس، محرمانیت و یکپارچگی اطلاعات.

آیا سیستم های معلوماتی با رعایت به قوانین نافذه و در توجه با اصل مؤثریت و مثمریت طرح و تطبیق گردیده است؟

مفتش کل با نتایج تفتیش تکنالوژی معلوماتی معمولاً چه کار میکند؟

- نتایج تفتیش تکنالوژی معلوماتی، قبل از نهایی شدن آن با رهبری اداره تحت تفتیش برای دریافت دیدگاه و پاسخ آنها شریک میگردد.

نتایج تفتیش

- گزارش های تفتیش تکنالوژی معلوماتی بصورت جداگانه به مقام عالی ریاست الوزراء ارایه میگردد تا اداره تفتیش شده را مکلف به اصلاحات در اجراءات و تطبیق سفارشات نتایج گزارش نماید.
- همچنان به منظور تطبیق و تحقق سفارش های تفتیش یک نقل از گزارش تفتیش تکنالوژی معلوماتی به نهاد تفتیش شده نیز ارسال می گردد، نهاد تفتیش شده مکلف می باشد تا سفارش های تفتیش را تطبیق و به اداره عالی تفتیش اطمینان دهد.

گزارش تفتیش تکنالوژی معلوماتی

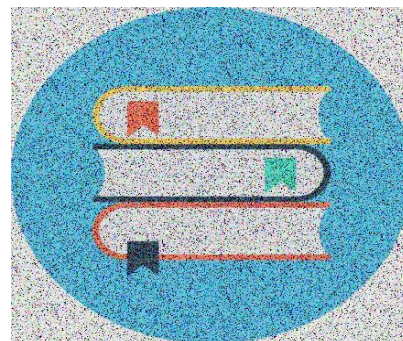

چرا تفتیش تکنالوژی معلوماتی و گزارش آن از اهمیت بالای برخوردار است؟

قانون اداره عالی تفتیش، مفتش کل را ملزم میسازد تا تفتیش تکنالوژی معلوماتی را اجراء و گزارش آنرا به مقامات ذیصلاح ارائه نماید.

هدف تفتیش که در قانون اداره عالی تفتیش تصریح گردیده، عبارت بازرسی و ارزیابی زیربناهای تکنالوژی معلوماتی، پالیسی ها و عملیات های مربوط به آن و تعیین کننده چگونگی کنترل های تکنالوژی معلوماتی، یکپارچگی اطلاعات و میزان هماهنگی آن ها با هدف کلی مرجع مربوط می باشد.

تفتیش تکنالوژی معلوماتی یک پروسه مستقل و هدفمند بوده که مفتش اداره عالی تفتیش بمنظور شناسایی خطرات سیستم ها، شبکه، پروسه های الکترونیکی یک مرجع را بررسی میکند.

تفتیش تکنالوژی معلوماتی در راستای ارزیابی سیستم های کنترل داخلی، سیستم های معلوماتی در راستای تحقق اهداف تفتیش مالی، تفتیش عملکرد و تفتیش رعایت قوانین و مقررات، همکاری

نموده و مفتش تکنالوژی معلوماتی غرض مشوره دهی پروژه های تکنالوژی معلوماتی از طرف مقامات ذیصلاح نیز مؤظف میگردد تا خطرات را شناسایی و در کاهش آن توسط مقامات و مدیر پروژه اقدامات لازم صورت گیرد.

گزارش تفتیش تکنالوژی معلوماتی

بررسی سیستم مالی حج، وزارت ارشاد، حج و اوقاف

کدام موضوعات و مسایل در تفتیش ما تحت پوشش قرار گرفت؟

اهداف اساسی در این تفتیش بررسی سیستم مالی حج:

۱. ارزیابی چگونگی مؤثریت کنترول های عمومی تکنالوژی معلوماتی؛
۲. حصول اطمینان از رعایت قوانین، مقررات، تعلیماتنامه، لوایح و ... در ایجاد سیستم های تکنالوژی.
۳. حصول اطمینان از یکپارچگی، محریت و دسترسی اطلاعات.
۴. حصول اطمینان از مؤثریت و کارایی سیستم معلوماتی در راستای تحقق اهداف مراجع تحت بازرسی
۵. حصول اطمینان از تطبیق حکومتداری الکترونیکی
۶. حصول اطمینان از چگونگی حفظ و مدیریت اطلاعات و معلومات داخلی، خارجی، نرم افزارها، سخت افزارهای مراجع تحت بازرسی و حراست از دارایی های عامه

موارد تحت پوشش تفتیش:

اداره عالی تفتیش، با توجه به تفتیش تکنالوژی معلوماتی، سیستم حج، وزارت ارشاد، حج و اوقاف کنترول های حکومتداری تکنالوژی معلوماتی^۱ (به سطح مرجع)، کنترول های دسترسی منطقی^۲، مدیریت تغییر^۳، فعالیت ها^۴، عقد قراردادها با شرکت های ثانوی، امنیت اطلاعات^۵، کنترول های نرم افزار^۶ مورد بازرسی قراردادده و تحلیل اطلاعات سال ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۱، را نیز غرض تشخیص کنترول های داخلی سیستم انجام داده اند.

---

¹ IT Governance

² Logical Access Control

³ Change Management

⁴ IT Operations

⁵ Information Security

⁶ Application Control

چه مواردی بعنوان منابع معیار تفتیش تکنالوژی معلوماتی مورد استفاده قرار گرفت؟

۱. فرامین و احکام امارت اسلامی افغانستان
۲. معیار ادارات بین المللی تفتیش ۵۱۰۰
۳. معیارات کویت ۲۰۱۹^۷
۴. معیارات نیست^۸
۵. معیارات سلسله ۲۷۰۰۰

---

⁷ COBIT

⁸ NIST

چه چیزی را میبینیم و جستجو میکنیم؟

- ✓ حصول اطمینان از موجودیت پالیسی، میکانیزیم، طرزالعمل و پروسیجر های رسمی در تطبیق سیستم های تکنالوژی معلوماتی.
- ✓ حصول اطمینان از مصونیت اطلاعات درج سیستم های معلوماتی
- ✓ حصول اطمینان از کارایی و عملکرد سیستم های تکنالوژی معلوماتی
- ✓ حصول اطمینان از رعایت قوانین و معیارات حین انکشاف سیستم های معلوماتی
- ✓ حصول اطمینان از مؤثریت کنترول های داخلی سیستم های تکنالوژی معلوماتی
- ✓ حصول اطمینان از یکپارچگی اطلاعات درج سیستم مالی حج
- ✓ حصول اطمینان از صحت و سقم اطلاعات سیستم مالی حج
- ✓ حصول اطمینان از عدم دسترسی کارمندان غیر مجاز به سیستم مالی حج
- ✓ ارائه سفارش ها به منظور رفع نواقص و چالش ها موجوده سیستم مالی حج.

رپور تفتیش تکنالوژی معلوماتی بشمول سفارش ها و یافته های آن به مقام عالی ریاست الوزراء امارت اسلامی افغانستان ارائه میگردد.

در تفتیش فعلی چی را دریافتیم؟

خلاصه از یافته های ما در تفتیش تکنالوژی معلوماتی

استفاده از نرم افزار های بدون مجوز در وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف.	استفاده از نرم افزار های غیر مجوز.
عدم موجودیت پالیسی دسترسی فزیکي و ضعف کنترول محیط سرور روم.	عدم موجودیت پالیسی، کنترول های فزیکي و نواقص مراکز اطلاعات.
نبود ثبت خودکار فعالیت های کاربران (لاگ) در سیستم مالی حج وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف.	عدم حفظ، نگهداری ثبت خودکار فعالیت های کاربران در سرور ها و سیستم ها.
موجودیت ستون های خالی در سیستم مالی حج .	موجودیت خانه های خالی در برنامه
نبود ستون های الزامی به منظور ورود اطلاعات متقاضیان .	عدم موجودیت ستون الزامی کلید و حروف
نبود پالیسی طرح و نصب سیستم های معلوماتی بمنظور مدیریت انکشاف سیستم مالی حج.	نبود پالیسی طراحی و نصب سیستم معلوماتی
نبود سایت حمایتی به منظور مدیریت بهتر سیستم مالی حج .	عدم موجودیت موقعیت دومی برای نگهداری اطلاعات و مرکز حمایتی برای ارائه خدمات

نتیجه گیری ما:

وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف به منظور مدیریت بهتر اطلاعات متقاضیان حج، سیستم تکنالوژی معلوماتی را تحت عنوان سیستم مالی حج که دارای دو بخش یکی ثبت کاندیدان حج و دیگر آن مصارف پروسه حج بوده که به مصرف ۴۸۵،۰۰۰ افغانی در همکاری شرکت ارتباط تکنالوژی ایجاد گردیده، ولی سیستم نامبرده از سال ۱۳۹۹ بدین سو مورد استفاده قرار نگرفته و همچنان بدیل در عوض سیستم فوق الذکر نیز در نظر گرفته نشده است. زمانیکه سیستم های معلوماتی ایجاد میگردد باید ضعف و نواقص سیستم شناسایی و به مرور زمان در رفع آن اقدام لازمه صورت گیرد. اما وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف بدون در نظر داشت مصارف صورت گرفته در سیستم مالی حج در عوض نمودن گام گذاشته که نشان دهنده ضعف مدیریتی میباشد.

قابل ذکر پنداشته میشود هیئت ذریعه استعلامیه شماره (۱۴۱۹۷) پیرامون تطبیق نتایج سفارشات هیئت قبلی کنترل های عمومی تکنالوژی معلوماتی پرسش بعمل آورد و دریافتن که آمریت تکنالوژی معلوماتی سفارشات گزارش نامبرده را تطبیق ننموده و همچنان دلیل مقنع در رابطه به عدم تطبیق سفارشات فوق الذکر نیز ارائه نداشته اند که نشان دهنده عدم تعهد و ضعف مدیریتی مسئولین تکنالوژی معلوماتی میباشد.

هیئت مؤلف به منظور شناسایی ضعف های دیتابیس فرمان (کیوری) مرتبط را اجرا نمودند، ولی بنابر قرار گرفتن سیستم مالی حج در سرورهای که عمر مؤثر آن خاتمه یافته بود قرار داشت. بدین اساس فرمان ها اس کیوال^۹ اجرا نگردیده و حتی سرور های سیستم مالی حج از فعالیت باز ماند. مزید بر آن وزارت محترم از نرم افزار های بدون مجوز استفاده نموده، پالیسی دسترسی فزیک و پالیسی طرح و نصب سیستم های معلوماتی را نداشته و همچنان سیستم مالی حج دارای ثبت خودکار فعالیت های کاربران، ستون های الزامی و دارای سایت حمایتی نمیشود.

با در نظر داشت موارد فوق الذکر وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف دارای کنترل مؤثر نمیشود.

بناً ایجاب می نماید تا وزارت محترم الی ایجاد سیستم جدید، هر چی عاجلتر سیستم مالی حج را فعال و اطلاعات متقاضیان را مطابق نورم های پذیرفته شده آن وزارت وارد سیستم نماید. افزون بر آن وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف در تفاهم با وزارت محترم مخابرات و تکنالوژی معلوماتی در صورتیکه کار سیستم جدید بیشتر از ۲۰ درصد به پیش رفته باشد در انکشاف سیستم جدید و جاگزین سیستم قبلی اقدام نماید. اما اگر وزارت محترم مخابرات تکنالوژی معلوماتی کمتر از هدف فوق الذکر سیستم حجاج را انکشاف داده باشد بهتر دانسته میشود که سیستم فعلی غنامند گردیده و الی تطبیق سیستم جدید از سیستم مالی حج استفاده اعظمی صورت گیرد.

ریاست محترم مالی و اداری آن وزارت محترم استراتیژی معین را روی دست گیرد تا از کارایی آمریت تکنالوژی معلوماتی وقتاً فوقتاً نظارت گردد تا اهداف دراز مدت نیز تحقق یافته و سیستم جدید که وزارت محترم در نظر دارد، بنابر کم کاری بخش تکنالوژی معلوماتی مجدداً تطبیق نگردد.

هکذا وزارت محترم ستون های الزامی، پالیسی دسترسی فزیک، پالیسی طرح و نصب سیستم های معلوماتی را ترتیب و بعد از منظور مقام ذیصلاح وزارت در تطبیق آن اقدام نماید.

⁹ SQL

سفارشات ما:

<p>✓ وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف به منظور مصونیت اطلاعات بایست پالیسی دسترسی فزبکی را ترتیب نماید.</p>	<p>✓ وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف در خریداری نرم افزارهای دارای مجوز نظر به اولویت های آن وزارت اقدام نماید.</p>
<p>✓ سیستم مالی حج وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف باید اطلاعات مکمل متقاضیان حج را ثبت نماید.</p>	<p>✓ ثبت خودکار فعالیت های کاربران (لاگ) را وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف در سیستم مالی حج باید ایجاد نماید.</p>
<p>✓ وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف به منظور انکشاف و توسعه بهتر سیستم های معلوماتی بایست پالیسی طرح و نصب سیستم های معلوماتی ترتیب نماید.</p>	<p>✓ آمریت تکنالوژی معلوماتی ستون های الزامی را به منظور جلوگیری درج اطلاعات نادرست، ایجاد نماید.</p>
<p>✓</p>	<p>✓ وزارت محترم ارشاد، حج و اوقاف به منظور حفاظت اطلاعات درج سیستم و جلوگیری از بین رفتن اطلاعات بایست حمایوی در محلات دیگر ایجاد نماید.</p>

موارد پولی

موارد کیفی

موارد کیفی	موارد پولی
	
<p>حصول اطمینان از مدیریت روند کاری اتومات (خودکار) و دستی (سیستم بیوکراسی)</p>	
<p>تشخیص نواقص و کاستی ها و ارائه سفارش های اصلاحی جهت تقویت سیستم کنترل داخلی سیستم های تکنالوژی</p>	
<p>ارائه گزارش های تفتیش تکنالوژی معلوماتی برای مقام عالی رئیس الوزراء و تعقیب با نهادهای امارتی و در دسترس قراردادن گزارش تفتیش برای شهروندان</p>	
<p>حصول اطمینان از چگونگی حفظ و مدیریت اطلاعات و معلومات داخلی، خارجی، نرم افزارها، سخت افزارهای مراجع تحت بازرسی و حراست از دارایی های عامه</p>	
<p>حصول اطمینان از دانش و آگاهی کارمندان بخش تکنالوژی معلوماتی در حفظ محرمت اطلاعات اساسی مراجع تحت بازرسی.</p>	

د افغانستان د پلټنې عالي اداره
اداره عالی تفتیش افغانستان
SUPREME AUDIT OFFICE OF AFGHANISTAN

اداره عالی تفتیش ®

گزارش تفتیش برای شهروندان

گزارش تفتیش تکنالوژی معلوماتی سیستم مالی حج

ما متعهد به شفافیت و حسابدگی هستیم